

Mastos

Veljačić, Tajana

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Arts Academy / Sveučilište u Splitu, Umjetnička akademija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:175:630103>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-01**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Arts Academy](#)

SVEUČILŠTE U SPLITU
UMJETNIČKA AKADEMIJA

TAJANA VELJAČIĆ

MASTOS

DIPLOMSKI RAD

SPLIT, 2023.

UMJETNIČKA AKADEMIJA SVEUČILIŠTA U SPLITU
ODJEL ZA LIKOVNE UMJETNOSTI

TAJANA VELJAČIĆ

ODSJEK : Kiparstvo
STUDIJ : Diplomski rad
MENTOR : doc. art. Đani Martinić

STUDENT : Tajana Veljačić

SPLIT, svibanj, 2023.

Tajana Veljačić

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je diplomski rad isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

U Splitu, 2023

Studentica:

KAZALO

Uvod.....	5
Metodologija.....	6
Umjenci relevantni za izradu vlastitog rada te koncepti nihilizma i dedukcije kroz njihove radove....	7
Djeca kao motiv i inspiracija u umjetnosti.....	9
Integracija osobnih promišljanja u umjetnički proces.....	11
Crtež, skica, i ilustracija kao sredstvo istraživanja.....	12
Upotreba bakrene žice u kiparstvu.....	13
Korištenje ugljena u kombinaciji s tušem.....	15
Proces rada.....	16
Izjava o radu.....	28
Rezultati istraživanja i zaključak.....	29
Popis literature i izvori.....	30

Uvod:

Ovaj diplomski rad ima za cilj istražiti kreativnu integraciju različitih tehnika i elemenata u kiparstvu. Fokusira se na kombiniranje crteža, ilustracije, portreta, obiteljskog portreta i uporabe bakrene žice kao materijala. Cilj rada je proučiti različite načine na koje se ove tehnike mogu kombinirati kako bi se postigla estetska i emotivna dubina u kiparskom djelu. Također, istražuje integraciju osobnih promišljanja u kiparstvu unutar konteksta avangardne, suvremene i moderne umjetnosti. Analiziraju se pojmovi nihilizma i dedukcije u umjetnosti kako bi se pružio širi kontekst za razumijevanje umjetničkog procesa i kreativnog izraza. Glavni cilj analize je istražiti načine na koje su umjetnici kao što su Julije Knifer, Vijenceslav Richter, Kazimir Maljevič i Vasilij Kandinski koristili određene teme i medije kako bi izrazili svoje umjetničke vizije i stvorili originalna i značajna djela. Kiparstvo je umjetnički izričaj koji se koristi za oblikovanje trodimenzionalnih skulptura. Kroz povijest umjetnosti umjetnici su koristili različite teme i medije kako bi prenijeli svoje ideje, emocije i stavove. Crtež, ilustracija, portret i skulpture su samo neki od medija koji su korišteni za istraživanje umjetničke vizije. Tradicionalno su se koristili materijali poput kamena, drva ili gline, ali suvremeni umjetnici sve više eksperimentiraju s različitim materijalima i tehnikama kako bi izrazili svoju kreativnost. Suvremena umjetnost neprestano istražuje nove načine izražavanja i stvaranja. U ovom radu fokusirat ćemo se na izričaje koji kombiniraju osobna promišljanja, crteže, ilustracije, krokije, studije, portrete, posebno obiteljske portrete, u kombinaciji s bakrenom žicom kao glavnim materijalom u radu. Istražit ćemo kako ovi elementi doprinose stvaranju suvremenih umjetničkih djela te kako se povezuju s avangardnom i modernom umjetnošću. Također ćemo istražiti pojam nihilizma i dedukcije u umjetnosti te njihovu ulogu u stvaranju umjetničkog značenja i konteksta. Umjetnici poput Julija Knifera, Vijenceslava Richtera, Kazimira Maljeviča i Vasilija Kandinskog bili su ključni predstavnici modernizma i avangardnih umjetničkih pokreta, čiji su radovi izazivali duboke promjene u svijetu umjetnosti.

Metodologija:

U ovom istraživanju koristit će se kombinacija teorijske analize i prektičnih primjera. Prvo ćemo istražiti povijest kiparstva kako bismo razumjeli kako su se ove tehnike razvijale tijekom vremena. Nakon toga će se analizirati suvremeni umjetnici koji su integrirali crteže, ilustracije, portrete, obiteljske portrete i bakrenu žicu u svoje kiparske radove. Uz to, bit će provedeno i vlastito stvaranje kiparskog dijela koje kombinira ove tehnike. Na kraju će biti proveden pregled literature i izvora.

Umjerenici relevantni za izradu vlastitog rada te koncepti nihilizma i dedukcije kroz njihove radove

1. Julije Knifer

je bio hrvatski slikar povezan s konceptualnom umjetnošću. Njegovi radovi često su se bavili repetitivnim oblicima, posebice “meandrom” kao svojevrsnim zaštitnim znakom. Njegova umjetnost se može povezati s nihilizmom zbog izostanka bilo kakvog očitog značenja ili simbolike i njegovim radovima.

2. Vjenceslav Richter

bio je hrvatski arhitekt i slikar te jedan od pionira konstruktivizma u umjetnosti. Richter je u svom radu često primjenjivao deduktivne principe, koristeći matematičke i geometrijske principe kako bi stvorio apstraktne forme. njegove slike i skulpture bile se karakterizirane preciznošću ravnotežom i redukcijom elemenata na osnovne oblike i boje. Ovim pristupom je Richter naglašavao racionalnost i strogoću, što može biti povezano s dedukcijom.

3. Kazimir Maljevič

bio je ruski slikar i pionir apstraktne umjetnosti. Njegovo najpoznatije djelo je “Crni kvadrat” iz 1915. godine, koje je postalo simbol supermatizma. Maljevič je zagovarao oslobođanje umjetnosti od predhodnih stilova i pravila, te je ukolonuo sve prepoznatljive oblike kako bi naglasio apsolutnu apstakciju. Njegova umjetnost, posebno crni kvadrat, može se interpretirati kao izraz nihilističkog stava prema tradicionalnim umjetničkim vrijednostima i konvencijama.

4. Vasilij Kandinski:

bio je ruski slikar i teoretičar umjetnosti, poznat kao jedan od začetnika apstraktne umjetnosti i apstraktnog ekspresionizma. Kandinski je vjerovao da umjetnost treba prenijeti emocionalna i duhovna stanje izvan opipljivog svijeta. Njegove slike bile su često apstraktne, s intenzivnim bojama i složenim geometrijskim oblicima. Iako se Kandinski nije izričito bavio nihilizmom, njegova umjetnost može se tumačiti kao izraz slobode od materijalnog svijeta i tradicionalnih oblika.

Poglavlje 1.

Poveznice između radova priznatih umjetnika, te vlastitog rada

Teme crteža, ilustracije i portreta su teme koje su pružile umjetnicima mogućnosti istraživanja ljudskog lika, emocija i identiteta. Julije Knifer je bio poznat po svojim apstraktnim crtežima koji su istraživali koncepte kretanja i beskonačnosti. Također je poznat po seriji crteža - autoportreta. Vijenceslav Richter je koristio ilustraciju kao sredstvo za kritički osvrt na društvene probleme svog vremena. Portreti su se pojavljivali u radovima Kazimira Maljeviča, koji je svojim slikama nastojao prikazati duhovnu dimenziju likovne Umjetnosti.

Obiteljski portret kao tema pruža umjetnicima mogućnost istraživanja odnosa unutar obitelji, identiteta i povijesti.

Julije Knifer "Autoportreti"

I
Istraži
vanje
umjetn
ičkih

radova Julija Knifera, Vijenceslava Richtera, Kazimira Maljeviča i Vasilija Kandinskog otkriva dublje razumijevanje njihovih umjetničkih vizija i pristupa. Kroz analizu tema crteža, obiteljskog portreta i korištenja bakrene žice, možemo vidjeti kako su ovi umjetnici koristili medije kako bi prenijeli svoje ideje i koncepte na originalan način. Njihovi radovi su ostavili trajni utjecaj na umjetnost i kontinuirano inspiriraju nove generacije umjetnika.

Poglavlje 2:

Djeca kao motiv i inspiracija u umjetnosti:

Djeci je često pridavana posebna važnost u društvu, budući da simboliziraju nadu, čistoću i nevinost. Stoga ne čudi što su djeca često korištena kao motiv i izvor inspiracije u umjetnosti. Djetinjstvo je univerzalna tema koja intrigira umjetnike već stoljećima. Djeca su simbol nevinosti, igre, mašte i otkrivanja svijeta oko sebe. Kroz povijest, umjetnici su koristili dječje motive kako bi istražili različite aspekte ljudskog iskustva, od radosti i sreće do tuge i patnje. Djeca su često prikazivana kao protagonisti, ali i kao simbolički elementi u umjetničkim djelima. Također, Djeca su višeslojna tema koja inspirira umjetnike diljem svijeta. Kroz različite medije, umjetnici su istraživali različite aspekte djetinjstva, stvarajući djela koja nas podsjećaju na našu vlastitu dječju prirodu. Ovakvi radovi su oblikovali naše razumijevanje djetinjstva i doprinijeli našem shvaćanju ljudske prirode i životnog ciklusa, zadržavajući svoju univerzalnu privlačnost i emocionalnu snagu.

“ The Little Dancer Aged Fourteen “ Edgar Deagas.

Neki od suvremenih umjetnika koji koriste svoju djecu kao motiv u svom umjetničkom izražaju:

Kehinde Wiley: Kehinde Wiley je američki slikar poznat po svojim impresivnim portretima mladih Afroamerikanaca. Njegovi portreti često prikazuju djecu, često svoju rodbinu ili lokalne mlade ljude, u grandioznim i stiliziranim pozama, preuzetim iz povijesne europske slikarske tradicije.

Sally Mann: Sally Mann je američka fotografkinja koja je postala poznata po intimnim, ponekad kontroverznim portretima svoje djece. Njezine fotografije prikazuju iskrenu, sirovu ljepotu djetinjstva, često istražujući granice između privatnosti i javnosti.

Marlene Dumas: Marlene Dumas je južnoafričko-nizozemska slikarica čiji su radovi često emocionalno nabijeni. Ona često koristi svoju djecu kao modele za svoje slike, stvarajući intimne i introspektivne portrete koji istražuju teme kao što su identitet, ranjivost i ljubav.

Yoshitomo Nara: Yoshitomo Nara je japanski slikar i kipar poznat po svojim dječjim likovima. Njegovi crteži i slike prikazuju često malene dječje likove s velikim očima, kombinirajući naizgled nevinu sliku s dubljim emocionalnim slojevima.

Elizabeth Peyton: Elizabeth Peyton je američka slikarica koja često stvara portrete svoje obitelji i prijatelja, uključujući i svoju djecu. Njezini intimni portreti ističu individualnost i jedinstvenost svojih subjekata, a često ih prate osjećaji ljubavi i bliskosti.

Sally Mann "Last Light" 1990.

Poglavlje 3:

Integracija osobnih promišljanja u umjetnički proces

3.1 Značaj osobnih promišljanja u umjetnosti

Umjetnost je duboko ukorijenjena u ljudskoj psihi i emocijama, te se često koristi kao izraz individualnosti i identiteta umjetnika. Osobna promišljanja predstavljaju ključni element koji može utjecati na stvaranje umjetničkog djela. Kroz introspekciju umjetnici bivaju uvid u svoje najdublje misli i osjećaje, što im omogućuje da stvaore djela koja su autentična i iskrena.

3.2 Kako osobna promišljanja oblikuju kreativni proces

Osobna promišljanja igraju ključnu ulogu u oblikovanju kreativnog procesa umjetnika. Ona služe kao polazna točka i inspiracija za stvaranje. Kroz razmišljanje o vlastitim iskustvima, umjetnici dobivju materijal za istraživanje i temelj za svoje radove. Osobna razmišljanja mogu biti izražena na različite načine u umjetničkom procesu, mogu koristit svoje misli i emocije kako bi razvili konceptualni okvir za svoje djelo ili kao smjernice za odabir odgovarajućih tehnika, materijala i stilova izražavanja.

Poglavlje 4:

Crtež, skica, i ilustracija kao sredstvo istraživanja

4.1 Različite funkcije crteža, skica i ilustracija u umjetnosti

4.1.1 Crtež kao izražajno sredstvo:

Crtež je temeljna forma vizualnog umjetničkog izraza koja koristi linije, oblike i tonove kako bi prikazala ideje, predmete ili likove. On može imati različite funkcije u umjetnosti, kao što su prikazivanje stvarnosti, istraživanje forme i kompozicije, prenošenje emocija ili eksperimentiranje s konceptima. Crtež se često koristi kao prvi korak u procesu stvaranja umjetničkog djela.

4.1.2 Skica kao brzi i spontani prikaz ideje ili subjekta:

Skice su često manje detaljne i opsežne od crteža, ali imaju jedinstvenu svrhu u umjetničkom izražavanju. Skice omogućuju umjetnicima da uhvate trenutne misli, inspiraciju ili prolazne scene. One su često neformalne i nedovršene, ali mogu biti izuzetno snažne u prijenosu energije i spontanosti.

4.1.3 Ilustracija kao prikaz narativa i ideja:

Ilustracija je vizualno tumačenje teksta, priče ili ideje. Ona se često koristi u knjigama, časopisima, reklamama i drugim medijima kako bi se prenijela određena poruka ili stvorila atmosfera. Ilustracija ima moć ispričati priču kroz likove, scenografiju i detalje.

4.2 Kako crtež, skica i ilustracija doprinose suvremenom umjetničkom izražaju

Crtež, skica i ilustracija igraju važnu ulogu u suvremenom umjetničkom izražaju na različite načine. Njihov doprinos može se vidjeti u sljedećim aspektima:

4.2.1 Istraživanje i razvoj ideja:

Crtež, skica i ilustracija koriste se kao alati za istraživanje i razvoj ideja umjetnika. Kroz njih umjetnici mogu istraživati različite koncepte, kompozicije, stilove i raspoloženja. Ove tehnike omogućuju umjetnicima da eksperimentiraju s različitim pristupima i brzo bilježe svoje ideje.

4.2.2 Ekspresija i emocija:

Crtež, skica i ilustracija imaju sposobnost prenošenja emocija na gledatelja na direktan način. Linije, oblici, boje, tonovi koje umjetnik koristi mogu stvoriti atmosferu, izazvati osjećaje i prenijeti intimne izraze.

Poglavlje 5:

Upotreba bakrene žice u kiparstvu:

5.1 Upotreba bakrene žice u kiparstvu ima dugu povijest koja seže unatrag tisućama godina.

Prvi poznati primjeri korištenja bakrene žice u kiparstvu datiraju još iz brončanog doba. Bakrena žica je bila popularna zbog svoje fleksibilnosti, trajnosti i estetskog izgleda. Egipćani su je koristili za izradu finih detalja i nakita, dok su u Mezopotamiji i Grčkoj umjetnici koristili bakrenu žicu za izradu minijaturnih figurica i ukrasa. Ova tradicija se nastavila kroz povijest, a bakrena žica je korištena u raznim stilovima i razdobljima, uključujući renesansu, barok i modernu umjetnost.

5.2 Tehnički aspekti korištenja bakrene žice u kiparstvu

Bakrena žica ima nekoliko tehničkih prednosti koje je čine popularnim materijalom u kiparstvu. Prvo, bakar je izuzetno fleksibilan materijal, što omogućava umjetnicima oblikovanje i savijanje žice prema njihovim zamislima. Također, bakar je lagan i lako se manipulira, što olakšava izradu složenih oblika i detalja. Bakrena žica također ima visoku otpornost na koroziju, što je čini dugotrajnom i pogodnom za vanjske instalacije. Dodatno, bakar može dobiti zanimljivu patinu tijekom vremena, dodajući estetski element u kiparstvu.

5.3 Kako upotreba bakrene žice doprinosi suvremenom kiparstvu

Upotreba bakrene žice i dalje ima značajan doprinos suvremenom kiparstvu. Bakrena žica omogućava umjetnicima da eksperimentiraju s oblicima i strukturama, dodavajući dimenziju i teksturu njihovim djelima. Fleksibilnost otvara mogućnosti za stvaranje složenih linija i zakrivljenosti koje se teže postižu drugim materijalima. Bakrena žica može biti kombinirana s drugima materijalima, i medijima, u mom slučaju s crtežom.

5.4 primjer umjetnice koja koristi bakrenu žicu kao ključni materijal u svojim kiparskim dijelima:

Ruth Asawa: Američka kiparica, japanskog porijekla koje je koristila bakrenu žicu na sličan način kao i ja u izradi svojih radova, pod nazivom "Središnji oblici". Koristila je tehniku omatanja bakrene žice kako bi stvorila organske oblike i strukture.

Ruth Asawa “Središnji oblici” 1956.

Poglavlje 6:

Korištenje ugljena u kombinaciji s tušem.

Korištenje ugljena i tuša u umjetnosti ima dugu povijest i predstavlja jedan od najstarijih načina stvaranja crteža. Ugljen je bio jedan od prvih dostupnih crtačkih tehnika, dok se tuš razvio kao tehnika slikanja pomoću tintaste otopine. Kombinacija ova dva medija pruža mi mogućnost stvaranja kontrasta, teksture i dubine na površini.

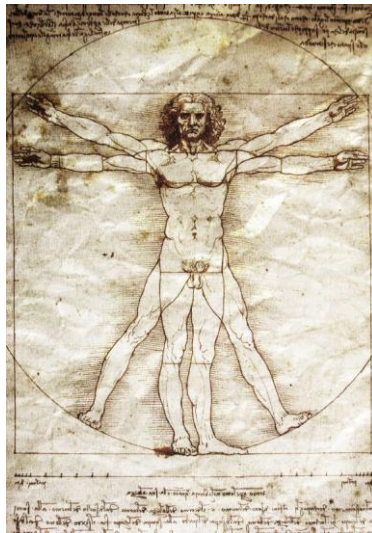
6.1 Tehnike korištenja ugljena i tuša:

Analiza različitih tehnika koja su umjetnici koristili pri radu s ugljenom i tušem su npr. razrjeđivanje, nanošenje slojeva, križanje linija i sl.

6.2 Umjetnici koji su koristili kombinaciju ugljena i tuša:

Proučavanje radova poznatih umjetnika poput Leonarda da Vincija, Rembrandta, Henrija Matissea i modernih umjetnika kao što su Zao Wou-ki I Anish Kapoor koji su koristili ugljen i tuš kao središnji medij u svom stvaralaštvu.

Leonardo da Vinci je često koristio kombinaciju tuša i ugljena u svojim umjetničkim raovima, posebno u crtežima. Ova tehnika omogućuje mu postizanje različitih tonova, kontrasta i tekstura. U crtežima, Leonardo je često koristio tuš za naglašavanje kontura i tamnih dijelova, dok je ugljen koristi za stvaranje mekih tonova i sjenčanja. Ova kombinacija mu je omogućila da postigne veliku preciznost i detalje u svojim crtežima. Primjeri njegovih radova koji koriste kombinaciju tuša i ugljena uključuju “Vitruvijevo čovjeka” i mnoge njegove studije anatomije i arhitekture.

Proces rada:

Proces rada počinje izradom čvrste strukture bakrene žice pletenjem niti zajedno kako bih stvorila željeni oblik. Nakon što oblikujem ta "pletiva", povezujem ih s drugim dijelovima kako bi se postigla cjelina. Zatim, koristim krenu da bih čvrsto pričvrstila ove oblike na okvir. Kada svi moji kiparski radovi budu pričvršćeni i raspoređeni, postavljam ih ispred crteža na platnu. Crteži su izrađeni kombinacijom ugljena i tuša.

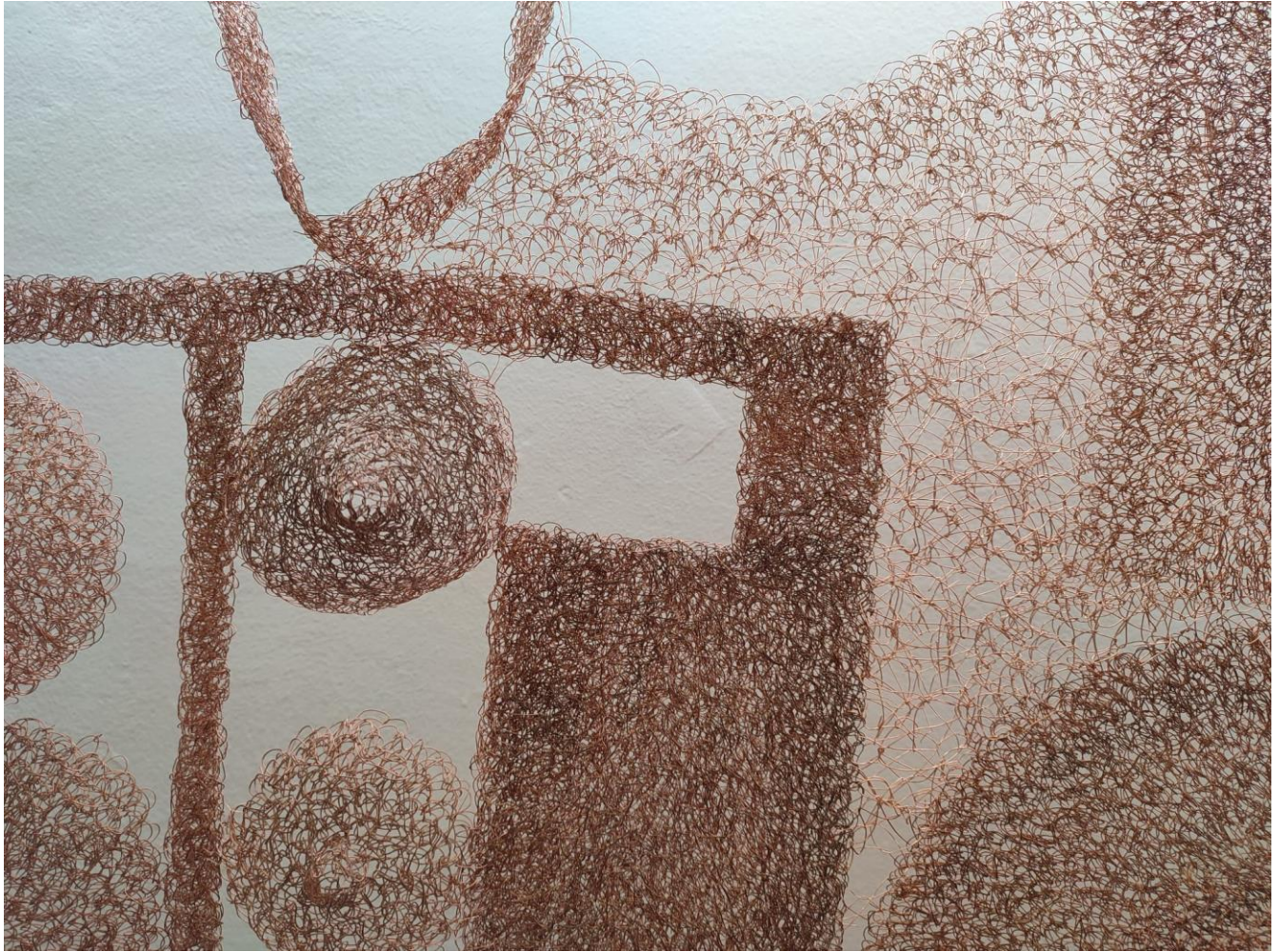

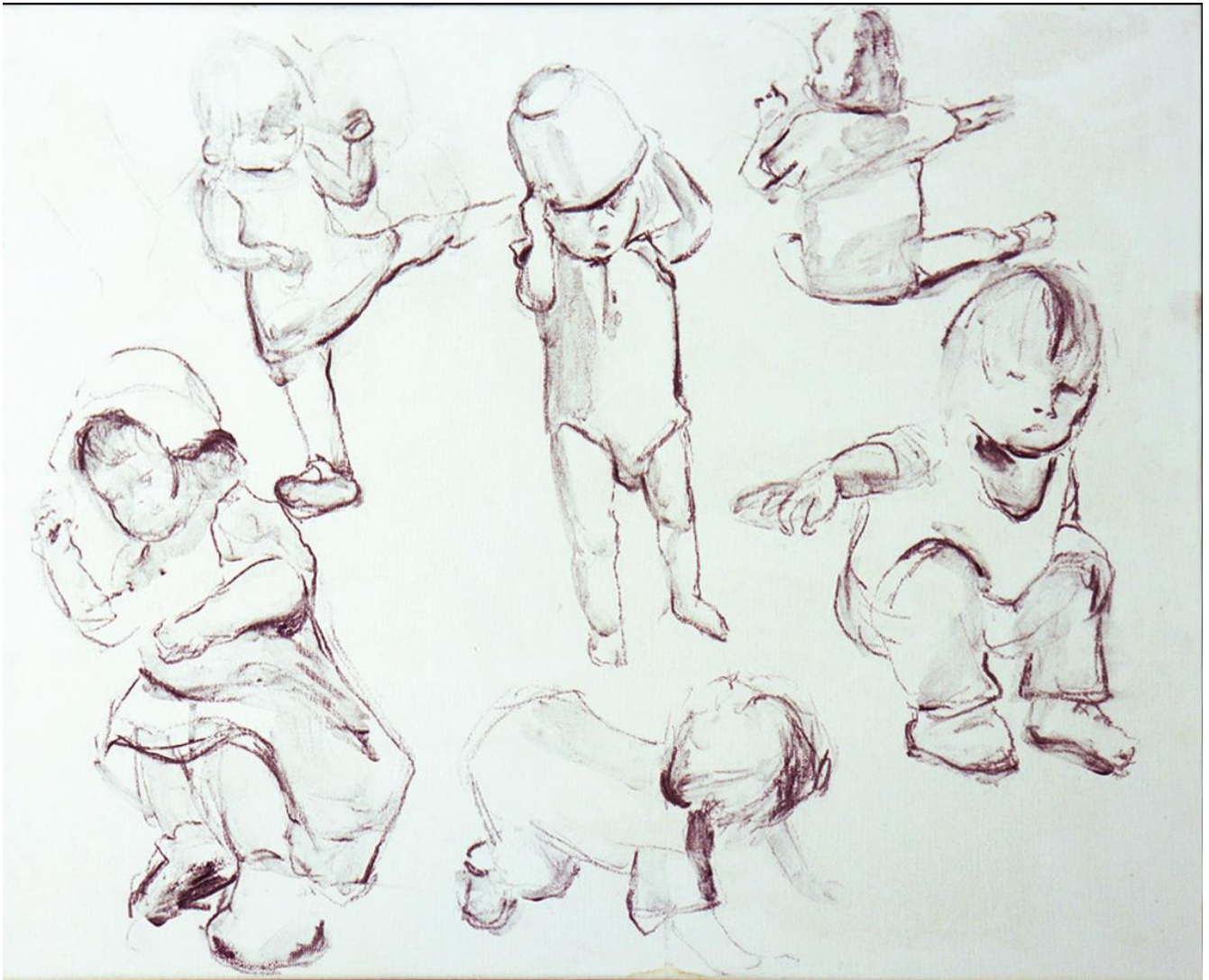

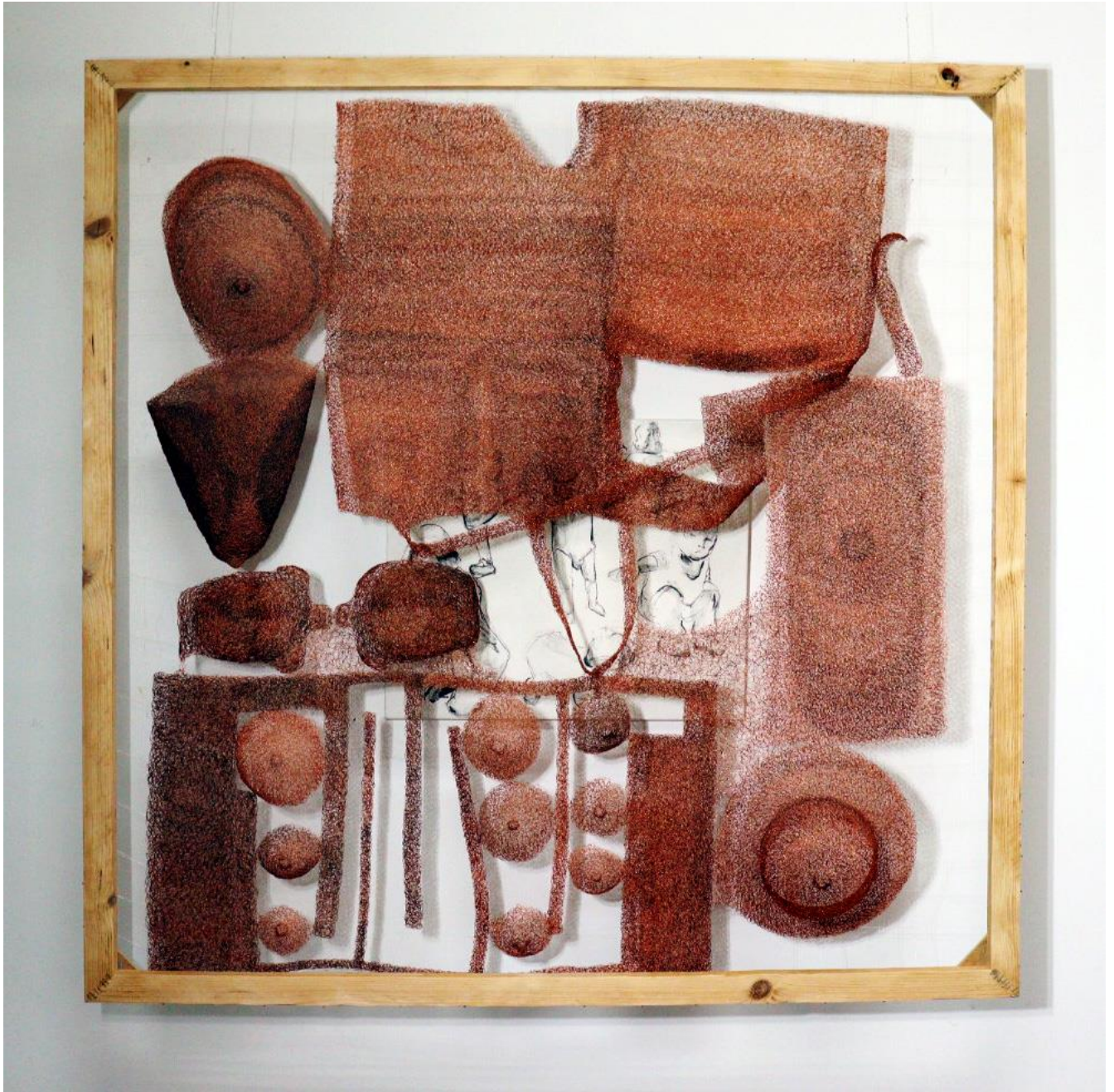

Izjava o radu:

Umjetnički proces je duboko intiman i kompleksan, potpuno osoban za svakog umjetnika. Žica kao materijal nosi asocijacije na fleksibilnost, oblikovanje i povezivanje. S druge strane, crtež ima duboku povezanost s procesom promatranja i zabilježavanja. On može evocirati širok raspon emocija, ovisno o temi, tehnikama i stilu umjetnika. Ja koristim crtež kao sredstvo za izražavanje unutarnjih misli, emocija i promišljanja, te kao katalizator introspekcije, što mi omogućuje istraživanje vlastitih osjećaja i misli. Jedan od temeljnih aspekata ljudske egzistencije je prolaznost vremena, a umjetnost često služi kao sredstvo za zadržavanje trenutaka i emocija u trajnom obliku. Koristim crteže kao svojevrsni dnevnik, putujući kroz svoju osobnu i emocionalnu povijest. Crtajući svoju djecu kako rastu i razvijaju se, umjetnik zapravo stvara kroniku svog vlastitog života, sastavljenu od trenutaka koje dijeli sa svojom djecom. Ova praksa može se promatrati kroz prizmu fenomena prolaznosti. Dijete je simbol nastajanja i budućnosti, a crteži koji prate njegovo odrastanje postaju putokazi u vlastitoj životnoj priči. Crtajući svoju djecu, suočavam se s neprestanim protokom vremena i konceptom promjene. Postajem svjesna koliko je važno zabilježiti trenutke i osjećaje koji se nikada neće ponoviti, što mi daje dodatnu motivaciju da se posvetim zabilježavanju svojih umjetničkih impresija. Kroz ovakav pristup, stvaram intimnu vezu između odrastanja djece i vlastitog rasta kao osobe i autora. Osnovni cilj ovog rada je da putem vizualnog isreplitanja žice s mojim crtežima, gledatelju omogućim da prodre u dublje slojeve moje umjetničke interpretacije te da me sagleda, ne samo kao umjetnicu, već i kao pojedinca koji se kroz svoje djelo povezuje sa svijetom oko sebe.

Rezultati istraživanja:

Rezultati istraživanja pokazuju da integracija crteža, portreta i bakrene žice u kiparstvu donosi jedinstvene estetske i izražajne mogućnosti. Kombinacijom crteža i kiparskog oblika mi je omogućilo da stvorim iluziju pokreta i dinamike unutar skulpture. Crtež i kiparski oblici se mogu međusobno nadopunjavati, stvarajući kompleksne priče i simboliku u kiparskim djelima. Portreti i obiteljski portreti mogu se integrirati u kiparske skulpture kako bi se izrazilo emocionalno stanje ili obiteljska veze. Bakrena žica kao materijal pruža umjetnicima mogućnost stvaranja suptilnih linija i tekstura u kiparskim radovima.

Zaključak:

U ovom diplomskom radu istražili smo integraciju osobnih promišljanja, crteža, skica, ilustracija, portreta u kombinaciji s trodimenzionalnim oblicima izrađenih u bakrenoj žici, unutar konteksta avangardne, suvremene i moderne umjetnosti. Utvrdili smo da ovi elementi igraju važnu ulogu u stvaranju suvremenih umjetničkih djela i doprinose bogatstvu umjetničkog izraza. Također smo istražili pojam nihilizma i dedukcije te njihovu ulogu u umjetničkom stvaranju. Ovaj rad pruža uvid u različite mogućnosti u izričaju.

Ova kombinacija tehnika omogućuje, kako drugim umjetnicima, tako i meni da stvaramo slojevite, emocionalno nabijene i vizualno zanimljive skulpture. Kroz istraživanje povijesti, analizu suvremenih primjera i vlastite eksperimente, ovaj rad pruža uvid u integracije različitih tehnika.

Popis literature i izvori:

1. Foster, H. (ed.) (1996). *The Return of the Real: The avant-Garde at the End of the Century*. MIT Press
2. Greenberg, C
3. Malevič, Kazimir. *Kazimir Malevič: Supermatizam i drugi tekstovi*. Zagreb: Meandar Media, 2010.
4. Smith, John. "Crtež kao izražajno sredstvo u suvremenoj umjetnosti". *International journal of Contemporary art*, vol. 15, br 3, 2018.
5. Wikipedia